พหุความเป็นชายและความเป็นชายอำนาจนำในนวนิยาย เรื่องชายแพศยา ของ ว.วินิจฉัยกุล

Masculinities and Hegemonic Masculinity in Chai Phaet Sa Ya by V. Vinicchayakul

ธุวานันท์ คำลือ[1]

Thuwanan Khamlue[2]

(Received: 26 January 2022; Revised: 29 May 2022; Accepted: 6 June 2022)

บทคัดย่อ

นวนิยายเรื่อง “ชายแพศยา” ของ ว.วินิจฉัยกุล นำเสนอให้เห็นถึงพหุความเป็นชายระหว่างความเป็นชายแพศยาและความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษ บทความนี้มุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพหุความเป็นชายผ่านกรอบคิดความเป็นชายอำนาจนำด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายได้ประกอบสร้างให้สุภาพบุรุษเป็นรูปแบบความเป็นชายอำนาจนำซึ่งยึดโยงอยู่กับการซื่อสัตย์ ให้เกียรติผู้หญิง และมีความสามารถในทางเศรษฐกิจ ส่วนชายแพศยาถูกประกอบสร้างในลักษณะตรงกันข้ามที่ด้อยกว่าและพยายามที่จะกระทำตนให้เข้าใกล้กับความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษที่สุด โดยที่ความเป็นชายทั้งสองแบบปฏิบัติการอำนาจความเป็นชายผ่านตัวละครหญิง นวนิยายเรื่องนี้จึงนำเสนอความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศสถานะใน 2 มิติ ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในความเป็นชาย และความสัมพันธ์ที่ความเป็นชายมีเหนือกว่าความป็นหญิง

คำสำคัญ: พหุความเป็นชาย ความเป็นชายอำนาจนำ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศสถานะ ชายแพศยา ว.วินิจฉัยกุล

Abstract

Chai Phaet Sa Ya, a novel by V. Vinicchayakul, a Thai novelist, divides masculinities between scoundrels (chai phaet sa ya) and gentlemen. This article studied power relations between these masculinities through the concept of hegemonic masculinity. Results were that *Chai Phaet Sa Ya* the novel constructs gentlemen through hegemonic masculinity as possessing honesty, gentility, and economic capacity. By contrast, scoundrels are constructed as subordinated individuals who try to position themselves in relation to being that. These masculinities exercise power over women. In this way, Chai

[1] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรี เพศสถานะ และเพศวิถีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาธรรมศาสตร์

[2] M.A. Student, Master of Arts Program in Women, Gender and Sexuality Studies, College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University

Phaet Sa Ya illustrates two dimensions of gender power relations: one within masculinities and another involving the imposition of masculinities on femininity.

Keywords: Masculinities, Hegemonic masculinit, Gender power relations, Chai Phaet Sa Ya, V. Vinicchayakul

บทนำ

"ชายแพศยา" ของ ว.วินิจฉัยกุลนับว่าเป็นนวนิยายอีกเรื่องหนึ่งที่มีความน่าสนใจ ผู้แต่งมุ่งสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรม "แพศยา" ของมนุษย์เพศผู้ เผยให้เห็นพฤติกรรมด้านมืดของเหล่าบรรดาชายหนุ่มที่หวังตักตวงผลประโยชน์โดยมิชอบ นอกจากนี้ "ชายแพศยา" ยังเสนอแง่มุมที่เกี่ยวกับปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง ซึ่งล้วนเป็นผลมาจากพฤติกรรม "แพศยา" ของผู้ชายทั้งสิ้น ผู้แต่งได้เสนอแนวคิดสำคัญที่มุ่งเน้นให้ผู้หญิงพึงระมัดระวังตัวเองจากเหล่าบรรดาผู้ชายที่เข้ามากล้ำกรายในชีวิต ผู้หญิงในทศวรรษนี้จะต้องรู้เท่าทันผู้ชายที่มากด้วยมารยาและความแพศยา มิเช่นนั้นแล้วผู้หญิงเองจะเป็นฝ่ายที่ต้องทนทุกข์เสียใจกับความแพศยานั้นเอง

"ชายแพศยา" เป็นเรื่องราวชีวิตของ "อรยานี" ม่ายสาววัย 48 ที่ "ภาคิน" ผู้เป็นสามีเพิ่งเสียชีวิตโดยเรื่องราวดำเนินตั้งแต่อรยานีต้องแต่งงานกับภาคินลูกพี่ลูกน้องของ "วิม" เพื่อนสนิทของเธอซึ่งวิมเองก็แอบชอบอรยานีมาโดยตลอด ชีวิตแต่งงานของอรยานีไม่น่าอภิรมย์เท่าไรนัก แต่เธอก็อยู่กินกับภาคินจนมีลูก 2 คน คือ "เพชรร้อย" และ "พลอยรุ้ง" เมื่อภาคินเสียชีวิตลงด้วยโรคร้าย เขาได้ยกมรดกให้ลูกทั้งสอง เพชรร้อยได้บ้านและที่ดิน ส่วนพลอยรุ้งได้บริษัทที่ภาคินเคยเป็นผู้บริหาร ระหว่างนั้นเพชรร้อยคบหาดูใจกับ "ภูมิใจ" แต่ก็ต้องผิดหวังเพราะเขานอกใจเธอ อรยานีเองก็เริ่มเปิดใจสานสัมพันธ์ลึกซึ้งกับ "ภูเมฆ" เพื่อนสมัยเรียน แต่ภูเมฆก็ทำให้เธอเสียใจ ขณะที่อรยานีก็มีวิมคอยให้กำลังใจเธอจึงสามารถก้าวผ่านห้วงเวลานั้นมาได้ ในส่วนของเพชรร้อยซึ่งผิดหวังกับภูมิใจก็พบกับ "ทัชชา" ทั้งสองจึงเริ่มสานความสัมพันธ์กันโดยที่ทัชชาตั้งใจเข้ามาหลอกลวงเอาผลประโยชน์จากเพชรร้อย เมื่อเพชรร้อยรู้ความจริงโดยความช่วยเหลือของคนในครอบครัวจึงทำให้เกิดทะเลาะวิวาทกันจนเป็นเหตุให้เกิดโศกนาฏกรรมกับทัชชาในที่สุด ส่วนพลอยรุ้งเธอประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจ วิมจึงแนะนำให้เธอขายกิจการให้กับ "ณพงศ์" ซึ่งท้ายที่สุดทั้งสองก็ได้พัฒนาความสัมพันธ์จนเข้าสู่ประตูวิวาห์กันในที่สุด บทสรุปของเรื่องจบลงที่เพชรร้อยผู้ผิดหวังกับผู้ชายถึง 2 ครั้งเลือกไปใช้ชีวิตต่างประเทศจนพบรักและมีครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ ส่วนพลอยรุ้งกับณพงศ์ก็มีลูกชายที่น่ารัก วิมเองก็พยายามขอความรักและโอกาสจากอรยานี แต่อรยานีไม่อยากผิดหวังอีกแล้วจึงปฏิเสธโดยที่ทั้งสองย้ายมาอยู่บ้านเดียวกันหากยังคงสถานะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีสถานะแต่เป็นจุดที่ลงตัวและทั้งคู่มีความสุขที่สุด

หากพิจารณาถึงโครงเรื่องของชายแพศยาจะเห็นถึงการขับเคี่ยวของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศสถานะใน 2 มิติ ประการแรกเป็นการปะทะกันของพหุความเป็นชาย (masculinities) อันหมายถึง

ความหลากหลายของความเป็นชายที่ปฏิสังสรรค์กันบนฐานความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งในนวนิยายเรื่องนี้นำเสนอผ่านการสร้างคู่เปรียบระหว่างชายแพศยา คือ ชายที่เข้ามาหลอกล่อและปอกลอกเอาผลประโยชน์กับผู้หญิงกับชายที่ไม่แพศยาหรือสุภาพบุรุษ คือ ชายที่พร้อมเสียสละ ให้เกียรติ และปกป้องผู้หญิง ประการสุดท้ายเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นชายกับความเป็นหญิงโดยที่ทั้งชายแพศยาและสุภาพบุรุษต่างขับเคี่ยวกัน โดยมีผู้หญิงเป็นพื้นที่ปฏิบัติการอำนาจ (exercise) เพื่อที่จะได้เป็นฝ่ายมาครอบครองผู้หญิงอีกฝ่ายหนึ่ง อนึ่ง บทความนี้ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) โดยมุ่งเน้นศึกษาที่ตัวละครเอกชายเพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจในกลุ่มพหุความเป็นชายระหว่างความเป็นชายแบบแพศยาและความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษเพื่อแสดงให้เห็นถึงปฏิบัติการความเป็นชายอำนาจนำ (hegemonic masculinity) ที่มีอำนาจสูงสุดเหนือความเป็นชายแบบอื่น ๆ และแน่นอนว่าย่อมมีอำนาจเหนือกว่าความเป็นหญิงด้วย โดยผู้วิจัยจะเริ่มจากวิเคราะห์ความเป็นชายแบบแพศยา เพื่อพิจารณาว่านวนิยายเรื่องนี้ประกอบสร้างตัวละครชายแพศยาขึ้นมาบนการสมาทานชุดนิยามความหมายแบบใด แตกต่างจากแพศยาเดิมที่ใช้บริภาษผู้หญิงมากน้อยเพียงใด จากนั้นก็จะวิเคราะห์การขับเคี่ยวช่วงชิงอำนาจระหว่างความเป็นชายแพศยาและชายสุภาพบุรุษ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่านวนิยายเรื่องชายแพศยาผูกพันกับมิติความเป็นชายที่หลากหลายซึ่งความเป็นชายที่หลากหลายนี้เองต่างก็เข้ามาครอบงำลดทอนความเป็นหญิงให้ตกอยู่ใต้อำนาจในวิถีทางที่ต่างกัน

ว่าด้วยความแพศยา: ความเป็นชายนิยามความหมายที่ถูกสร้าง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายคำว่า แพศยา (น.) หมายถึง หญิงหาเงินในทางประเวณี หญิงถ่อย หญิงสำส่อน ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำ ๆ นี้ยึดโยงอยู่กับความเป็นเพศ (gender) กล่าวคือมีความหมายผูกโยงอยู่กับผู้หญิงในลักษณะของการบริภาษหญิงที่มีพฤติกรรมขัดกับขนบของกุลสตรีหรือการเป็นผู้หญิงดี ธเนศ เวศร์ภาดา (2560) ให้ความเห็นว่านวนิยายเรื่องชายแพศยานำเสนอมิติใหม่ของคำว่าแพศยาที่ก้าวผ่านพรมแดนเรื่องเพศ โดยนำคำว่าแพศยามาใช้บริภาษผู้ชายในความหมายทำนองสำส่อน จัญไร ระยำ หรือไม่ก็เป็นชายโฉด เช่นเดียวกับบริภาษผู้หญิง ซึ่งธเนศมองว่าเป็นการแปรความหมายของภาษาที่เคยจำกัดไว้ใช้เฉพาะผู้หญิงให้ขยายบริบทไปใช้กับผู้ชายได้แล้ว พฤติกรรมความเป็นชายแพศยาจึงเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นผ่านนิยามความหมายเดิมที่ใช้บริภาษหญิงหาเงินในทางประเวณี หญิงถ่อย หญิงสำส่อน เพียงแต่ผลักให้พฤติกรรมเหล่านี้เกิดกับผู้ชายไม่ว่าจะเป็นชายที่หาเงินในทางประเวณี ชายสำส่อน ชายถ่อย ซึ่งความถ่อยนี้อาจหมายรวมถึง หลอกลวง ปอกลอก หวังผลประโยชน์ กระทำความรุนแรงและใช้กำลังข่มเหงผู้หญิง เห็นแก่ตัว เล่ห์เหลี่ยมแพรวพราว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นพฤติกรรมทางลบ โดยนวนิยายเรื่องนี้นำเสนอความเป็นชายแพศยาด้วยนิยามดังกล่าวผ่านตัวละครภาคิน ทัชชา ภูมิใจ และภูเมฆ

ภาคินเป็นผู้ชายที่มีคำพูดร้อยเล่ห์เพทุบาย เขามักจะใช้คำพูดหว่านล้อมให้ได้ในสิ่งที่เขาต้องการ และเมื่อหมดผลประโยชน์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องสนใจอีกต่อไป ซึ่งวิธีการที่เขาใช้นับว่าสะท้อนให้เห็นคารมและ

เล่ห์เหลี่ยมอันแพรวพราวที่ผู้ชายใช้ในการได้มาซึ่งผลประโยชน์บางประการ คำพูดของเขาผูกมัดรัดรึงตรึงผู้ฟังให้อยู่ในมุม *"พูดขึ้นมาแต่ละครั้งไม่ว่าญาติพี่น้องในสกุลธาตวาภา หรือพนักงานบริษัท ล้วนแต่ต้องยอมสยบให้กับคำเจรจา […] อรยานีเองก็เป็นคนหนึ่งที่ถูกตรึงอยู่ในมุม มีข้อพิเศษอยู่หน่อยตรงที่ภาคินฉาบมุมนี้ด้วยสีชมพู และส่งตุ๊กตาให้เธอเล่นสองตัวชื่อเพชรร้อยกับพลอยรุ้ง"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 2) และก็ต้องทุกข์ระทมใจเพราะภาคินแอบไปมีสัมพันธ์ลับกับผู้หญิงอื่นไม่ซ้ำหน้า *"เขาเหมือนผู้ชายอีกมากที่อยากมี 'ของว่าง' ไว้ผ่อนคลายจากงานเคร่งเครียด ในเมื่อเขาพรั่งพร้อมทั้งเงินทองและอำนาจหน้าที่การงาน พอจะบันดาลการออกนอกลู่นอกทางให้เป็นเพียงเรื่องธรรมดาสามัญ เขาก็ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องละเว้น"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 78) ซึ่งพฤติกรรมเจ้าชู้ของภาคินทำให้เขาต้องติดเชื้อเอชไอวี เขาจึงสารภาพกับอรยานีถึงความสำส่อนของตัวเองทำให้อรยานีผิดหวังและเสียใจเป็นอย่างมาก อีกทั้งเธอยังกังวลว่าจะอาจได้รับเชื้อจากเขา แต่สุดท้ายเธอก็ไม่ได้รับเชื้อ เหตุการณ์นี้ทำให้อรยานีกับภาคินแยกกันอยู่ตั้งแต่นั้นมาหากยังคงปกปิดไม่ให้ผู้ใดล่วงรู้ถึงปัญหานี้เพื่อคงสถานะทางสังคมจนกระทั่งภาคินป่วยและเสียชีวิตลงในที่สุด นอกจากภาคินแล้ว "ทัชชา" ก็เป็นอีกตัวละครที่เข้าข่ายความแพศยาตามนิยามดังกล่าว เขาเป็นคนไร้หัวนอนปลายเท้าเร่ร่อนหนีออกจากบ้านตั้งแต่อายุ 12 ปี จนถูกส่งเข้าบ้านเมตตาเรียนหนังสือจบแค่ระดับชั้น ม.3 และเคยทำงานเป็นกัปตันคุมผู้หญิงในสถานอาบอบนวดมาก่อนที่เขาจะชุบชีวิตตัวเองด้วยการไปอยู่ต่างประเทศ พอกลับมาก็เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุลใหม่ด้วยการขอเป็นบุตรบุญธรรมใช้เงินหลอกซื้อนามสกุลตระกูลเก่าแก่จากผู้ดีตกยากเพื่อปกปิดประวัติในอดีตของตัวเอง พร้อมทั้งยังดำเนินธุรกิจสีเทาโดยการเปิดร้านอาหารนามว่า "เชชา" บังหน้าและแฝงการค้าประเวณีเป็นฉากหลังโดยที่เด็กผู้หญิงในร้านผ่านมือเขาแล้วทุกคน

ทัชชาวางแผนเข้ามาในชีวิตของเพชรร้อยอย่างแนบเนียนตั้งแต่วางแผนล่มงานแต่งงานของเพชรร้อยกับภูมิใจ ซึ่งก่อนหน้านั้นภูมิใจเลิกรากับเพชรร้อยไปครั้งหนึ่งเพราะแพศยาสำส่อนไปทำผู้หญิงท้องแต่พอพิสูจน์ว่าไม่ใช่ลูกของตนจึงหวนกลับมาขอคืนดีกับเพชรร้อยซึ่งในระหว่างนั้นเธอได้คบหากับทัชชาแต่เพราะฐานะทางชนชั้นจึงทำให้เพชรร้อยเลือกแต่งงานกับภูมิใจ ทำให้ทัชชาวางแผนล่มงาน โดยทัชชามีจุดประสงค์เพียงหวังมาปอกลอกเอาทรัพย์สินและยกระดับชีวิตของตนในวงสังคม เขาใช้คำพูดอ่อนหวานและการกระทำอ่อนโยนล่อลวงและหล่อเลี้ยงให้เพชรร้อยตายใจ *"ทัชชาเป็นคนอารมณ์ดี ขี้เล่น พูดเก่ง แต่ไม่ใช่คนพูดมาก เขารู้จังหวะดีว่าควรพูดแค่ไหนอีกฝ่ายจึงจะไม่ขัดหู […] ไม่เคยพูดขวางหูหรือทำอะไรให้ผู้หญิงอย่างเพชรร้อยรู้สึกว่าเขาเชย หล่อนกับเขาจึงสนทนากันได้ถูกคอ"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 133) จนได้แต่งงานกับเธอในที่สุด หลังจากนั้นเขายังใช้วิธีการล้างสมองดึงเพชรร้อยออกจากครอบครัวทำให้เธอไม่สนใจคำเตือนของใครเลยนอกจากเขาผู้เป็นสามี พลอยรุ้งที่เข้ามาเตือนเพชรร้อยพี่สาวของเธอจากเล่ห์เหลี่ยมของทัชชาก็ถูกข่มขู่จะให้ลูกน้องมาข่มเราต่อหน้าอรยานีผู้เป็นแม่ *"เขาตั้งใจจะชักปืนออกมาขู่ให้หล่อนอยู่ นิ่ง ๆ ให้ลูกน้องสองคนลากหล่อนไปย่ำยี คุมเชิงคนอื่นไว้ไม่ให้โวยวาย แม่ของหล่อนอยู่ด้วยยิ่งดี*

ได้เห็นลูกสาวถูกข่มขืนต่อหน้า ดูซิว่าจะกล้ากำแหงอีกไหม" (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 460) ไม่เพียงเท่านั้นทัชชายังใช้กำลังทำร้ายเพชรร้อยอย่างรุนแรงเมื่อเพชรร้อยรู้ความจริงเกี่ยวกับตัวเขาจนทะเลาะวิวาทกันอย่างรุนแรง *"เขาไม่ชอบผู้หญิงแสดงพิษสงมาแต่ไหนแต่ไร ยังไงก็ต้องปราบให้สิ้นฤทธิ์ เขาก็เลยจิกผมหล่อน ตบลงไปซ้ำแล้วซ้ำอีก กระชากเหวี่ยงลงพื้น กระชากคอขึ้นมาตบซ้ำอีกหลายหน"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 540) ทัชชาจึงมีพฤติกรรมความเป็นแพศยาที่เข้าลักษณะของการเป็น "ชายโฉด" อย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมข่มเหงทำร้ายผู้หญิง หลอกลวงโดยใช้เล่ห์เหลี่ยมเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตัว และที่สำคัญยังประกอบธุรกิจผิดกฎหมายอีกด้วย

"ภูเมฆ" ก็เป็นอีกหนึ่งตัวละครที่อยู่ในขอบข่ายของความแพศยา เขาเป็นเพื่อนสมัยเรียนของอรยานี เขามีภรรยาอยู่แล้วแต่ก็เข้ามาใช้คารมและเล่ห์เหลี่ยมหลอกอรยานีว่าเขามีปัญหากับภรรยาและกำลังจะหย่าร้าง ภูเมฆมีวิธีการเคลือบแฝงคำพูดให้ดูน่าเชื่อถือ และใช้คำพูดนั้นนำมาซึ่งความต้องการของตัวเองซึ่งก็คือการได้ตัวอรยานี *"วิธีการพูดและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของเขาล้วนแต่เฉียบคมและน่าฟัง"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 141) ทำให้อรยานีหลงเชื่อ *"รู้สึกสบายใจได้ทุกครั้งว่าเขาให้เกียรติเธอด้วยดี ไม่ได้มีท่าทีว่าเหนือกว่าอย่างผู้ชายที่นึกว่าตัวเองสำคัญ"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 142) จนสานสัมพันธ์ลับ ๆ กับภูเมฆในที่สุด ครั้นพออรยานีรู้เรื่องว่าภูเมฆไม่ยอมหย่ากับภรรยาแต่เขาเข้ามาเพียงเพราะประสงค์ในตัวเธอเท่านั้นก็ยิ่งทำให้อรยานีเสียใจ ภูเมฆก็ตีตัวออกห่างจากเธอไปมีผู้หญิงคนใหม่อย่างง่ายดาย จึงอาจกล่าวได้ว่าภูเมฆเข้าข่ายความเป็นชายแพศยาจากพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ต่อภรรยา ใช้คารมแฝงเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงผู้หญิง และยังเจ้าชู้มากรักอีกด้วย

นอกจากความเป็นชายแพศยาแล้วนวนิยายเรื่องนี้ยังนำเสนอความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษในลักษณะคู่ตรงข้ามกับชายแพศยาผ่านการนิยามและให้คุณค่าพฤติกรรมความแพศยาในทางลบเพื่อขับเน้นคุณค่าของความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษซึ่งถือเป็นความเป็นชายในอุดมคติ ทั้งนี้ นวนิยายเรื่องนี้ประกอบสร้างความเป็นสุภาพบุรุษในนิยามของการให้เกียรติเสียสละเพื่อผู้หญิง การมีความสามารถทางเศรษฐกิจไม่ปอกลอกเอาผลประโยชน์จากฝ่ายหญิง ซึ่งการนำเสนอความเป็นชายทั้งสองแบบอยู่ในลักษณะด้านตรงข้ามนับเป็นการเปรียบต่างและนำไปสู่การขับเคี่ยวกันทางความหมายและการขับเคี่ยวนี้ได้นำไปสู่การเป็นชายแบบอำนาจนำตามที่นวนิยายเรื่องนี้สมาทานความหมายและคุณค่าเอาไว้ถ่ายหนึ่งด้วย การวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไปผู้เขียนจึงให้ความสำคัญกับนัยสำคัญของการเป็นคู่ตรงข้ามระหว่างความแพศยาและไม่แพศยาโดยเฉพาะประเด็นเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่จะนำไปสู่ความเป็นชายแบบอำนาจนำ

Connell และ Messerschmidt (2005, p. 832) อธิบายลักษณะของความเป็นชายอำนาจนำว่า "it was certainly normative. It embodied the currently most honored way of being a man, it required all other men to position themselves in relation to it, and it ideologically legitimated the global subordination of women to men." ความเป็นชายอำนาจนำไม่ใช่ลักษณะบทบาททางเพศแต่เป็นชุด

อุดมการณ์หรือวาทกรรมความเป็นชายที่มีอำนาจครอบงำความเป็นหญิงและความเป็นชายรูปแบบอื่น ๆ ขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่ผู้ชายในฐานะปัจเจกพยายามอยากจะมีอยากจะเป็น ความเป็นชายจึงมีลำดับชั้นทางอำนาจขับเคี่ยวกันอยู่ในลักษณะพหุความเป็นชาย โดยความเป็นชายที่อยู่ลำดับชั้นสูงสุดจะถือเป็นความเป็นชายแบบอำนาจนำที่เหนือกว่าความเป็นชายรูปแบบอื่น ส่วนความเป็นหญิงนั้นจะมีตำแหน่งทางอำนาจต่ำความเป็นชายทั้งหมด "Hegemonic masculinity is always constructed in relation to various subordinated masculinities as well as in relation to women." (Connell, 1987, p. 183) ซึ่งลำดับชั้นทางอำนาจในหมู่ความเป็นชายนั้นมีความสัมพันธ์แบบการครอบงำอำนาจ (dominance) และการตกเป็นรองทางอำนาจ (subordination) ที่ปะทะสังสรรค์กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น เชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้น ฯลฯ นำมาซึ่งการให้คุณค่าความเป็นชายรูปแบบหนึ่งสูงส่งกว่ารูปแบบอื่น ตัวอย่างกรณีการปะทะกันระหว่างความเป็นชายกับเชื้อชาติและชนชั้นในสังคมเป็นผลให้ชายผิวขาวชนชั้นกลางมีคุณค่ากว่าชายผิวขาวชนชั้นกรรมาชีพ และมีคุณค่ากว่าชายผิวดำทุกชนชั้น ลักษณะเช่นนี้ทำให้ความเป็นชายแบบผิวขาวชนชั้นกลางกลายมาเป็นความเป็นชายแบบอำนาจนำ บทความนี้จะวิเคราะห์ความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษในฐานะความเป็นชายแบบอำนาจนำที่ถูกให้คุณค่าไว้เหนือกว่าชายแพศยา ทั้งนี้ ความเป็นชายแบบอำนาจนำมีลักษณะที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ไปตามบริบททางประวัติศาสตร์อีกทั้งยังถูกท้าทายจากความเป็นชายแบบอื่น ๆ ที่เข้ามาตอบโต้อำนาจนำ (counter hegemony) ช่วงชิงการเป็นเจ้าอำนาจได้อยู่เสมอ ดังเช่นในนวนิยายที่ความเป็นชายแพศยาพยายามเข้ามาท้าทายความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษ

แพศยา VS สุภาพบุรุษ: ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพหุความเป็นชายสู่ความเป็นชายอำนาจนำ

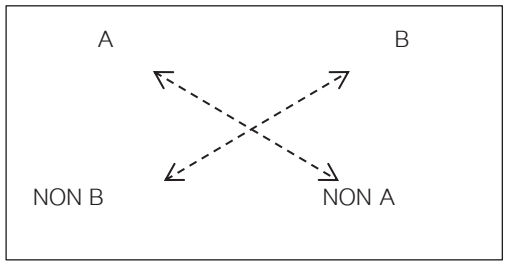
ความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษเป็นอีกชุดหนึ่งของความเป็นชายที่ถูกประกอบสร้างอยู่ในกรอบของของการเป็นคู่ตรงข้าม (binary opposition) กับความแพศยา โดยปรากฏผ่านตัวละคร "วิวิศน์" หรือ "วิม" และ "ณพงศ์" วิมเป็นเพื่อนกับอรยานีมาตั้งแต่มหาวิทยาลัย โดยในตอนแรกวิมเองก็หมายปองคิดเข้ามาสานสัมพันธ์ฉันท์คู่รักกับอรยานี แต่เป็นเพราะอรยานีเป็นลูกสาวที่อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ วิมที่อยู่ในวัยหนุ่มคึกคะนองชอบความท้าทายเร้าใจจึงไม่อยากเสียเวลาจีบ จนสุดท้ายอรยานีก็ได้ลงเอยกับภาคินลูกพี่ลูกน้องของเขา วิมเอาแต่โทษตัวเอง *"ความเขลาในเรื่องนี้ทำให้เขาผลักอรยานีเข้าไปใกล้ญาติหนุ่มโดยไม่รู้ตัวเลยสักนิดเดียว"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 13) ซึ่งดูเหมือนว่าวิมจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ให้กับภาคินแต่เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้วอาจกล่าวอีกนัยได้ว่าสภาวการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นชายผู้เสียสละไม่หวังใช้คารมมาหลอกล่อในตัวหญิงสาว เขาไม่เคยล่วงเกินอรยานีเลยไม่ว่าจะเป็นคำพูด สายตา หรือเนื้อตัว มีเพียงแต่ความห่วงใยและความปรารถนาดีให้เสมอมา กระทั่งภาคินเสียชีวิตจากโรคร้ายวิมก็เป็นฝ่ายให้คำปรึกษาและคอยให้กำลังใจช่วยเหลืออรยานีในทุก ๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาธุรกิจ ปัญหาครอบครัวที่เพชรร้อย

ถูกทัชชาหลอกวิมเองก็มีส่วนช่วยให้อรยานีผ่านเรื่องราวเลวร้ายมาได้ หรือแม้กระทั่งที่ปรึกษาปัญหาหัวใจในรักครั้งใหม่ของอรยานีกับภูเมฆ

ส่วนณพงศ์เป็นผู้ชายเข้ามาพัวพันกับครอบครัวของอรยานีเพราะเขาสนใจบริษัท พลีสโปรดักส์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทของภาคินที่ยกให้พลอยรุ้งดูแลและสานต่อกิจการ ด้วยความที่วิมผู้เป็นอาเห็นว่าพลอยรุ้งน่าจะดูแลบริษัทต่อไม่ไหวจึงแนะนำให้เธอขายกิจการให้กับณพงศ์ลูกชายเจ้าสัวที่เขารู้จัก แต่พลอยรุ้งยืนยันไม่ยอมขาย เมื่อเจรจาขอซื้อไม่สำเร็จเขาจึงขอเข้ามาทำงานในพลีสโปดักส์ในฐานะเด็กฝึกงาน พลอยรุ้งตกลงตามข้อเสนอจึงทำให้เขาและเธอใกล้ชิดกันมากขึ้น ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันจนพัฒนาความสัมพันธ์กันในที่สุด ณพงศ์มีบทบาทสำคัญมากในการช่วยให้พลอยรุ้งก้าวข้ามปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาธุรกิจที่ติดขัด ไปจนถึงช่วยเธอสืบประวัติและเปิดโปงถึงความแพศยาของทัชชาที่ทำกับเพชรร้อยและณพงศ์เองก็เป็นคนปลิดชีพสังหารทัชชาด้วยน้ำมือ

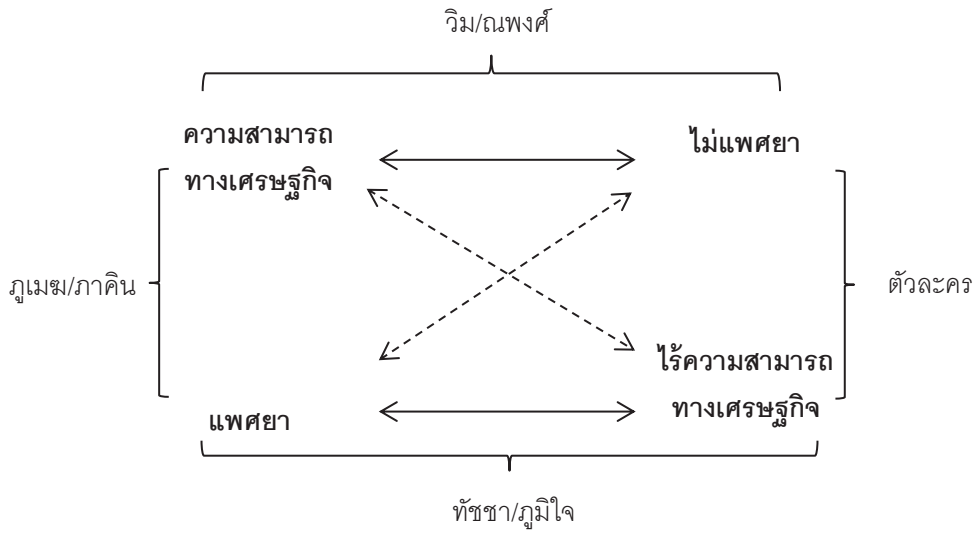
วิมและณพงศ์เป็นตัวแทนของผู้ชายที่ประพฤติดีประพฤติชอบไม่เข้าข่ายการเป็นชายแพศยา ซึ่งลักษณะความเป็นชายดังกล่าวสอดคล้องกับนิยามความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษอันเป็นคุณลักษณะของความเป็นชายรูปแบบใหม่ที่ก่อตัวและพัฒนาการในสังคมไทยช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ (2551) ได้ศึกษาถึงพัฒนาการและพลวัตของความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษในฐานะวาทกรรมทางสังคมผ่านการเปรียบเทียบบทพระราชนิพนธ์ในล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 กับวรรณกรรมของศรีบูรพาในวิทยานิพนธ์เรื่อง *"สุภาพบุรุษ" ในพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับวรรณกรรมศรีบูรพา* พบว่าลักษณะความเป็นสุภาพบุรุษมีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยนิยามความเป็นสุภาพบุรุษสมัยรัชกาลที่ 6 กับสมัยศรีบูรพานั้นแตกต่างกัน แต่ก็ได้นำเสนอลักษณะร่วมของพฤติกรรมความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษ คือ มุ่งแสดงภาพของผู้เสียสละ กล้าหาญ การปฏิบัติตนต่อผู้หญิง การรู้จักควบคุมอารมณ์ การเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น ซึ่งตรงกับลักษณะของตัวละครวิมและณพงศ์ที่แตกต่างโดยสิ้นเชิงกับกลุ่มตัวละครชายแพศยาอย่าง ภาคิน ภูเมฆ ทัชชา และภูมิใจ

ทั้งนี้ การสร้างคู่ตรงข้ามระหว่างชายแพศยากับสุภาพบุรุษ พร้อมทั้งให้คุณค่ากับความเป็นชายแบบหนึ่งเหนือกว่าอีกแบบหนึ่งนั้นนำไปสู่การเป็นชายแบบอำนาจนำ ประเด็นนี้ผู้เขียนบทความจะพิจารณาถึงโครงสร้างของความหมายที่นวนิยายเรื่องนี้ให้ความสำคัญและยึดโยงอยู่ ผ่านกรอบการวิเคราะห์ความหมายเชิงโครงสร้าง (structural semantics) โดยใช้สี่เหลี่ยมสัญศาสตร์ (semiotic square) ของ A. J. Greimas ประกอบการพิจารณา แนวทางนี้จะมองเรื่องเล่าในฐานะที่มีหน่วยความหมายย่อยมากมายรายล้อมอยู่ Greimas เสนอให้ดูความเหมือนและต่างของหน่วยความหมายอันเป็นความสัมพันธ์คู่ตรงข้ามที่เป็นหัวใจของเรื่องเล่า และคู่นี้จะก่อให้เกิดคู่ที่เป็นเชิงลบอันเป็นนิเสธขึ้นมาอีกคู่และเกิดความสัมพันธ์กัน ดังนั้นก็จะเกิดความสัมพันธ์ระหว่าง A, B, NON A, NON B ซึ่งเขียนเป็นแผนผังได้ว่า (นพพร ประชากุล, 2552, หน้า 355)

ภาพที่ 1 แผนภาพสี่เหลี่ยมสัญศาสตร์ของ A. J. Greimas

ใน “ชายแพศยา” มีคู่ความสัมพันธ์ของชุดความหมายที่เป็นพื้นฐานของเรื่อง คือ คู่ของความสามารถทางเศรษฐกิจกับความไม่แพศยา โดยความสามารถทางเศรษฐกิจนั้นหมายรวมไปถึงการมีชาติกำเนิดดี มีอำนาจทางการเงิน และการประสบผลสำเร็จในทางธุรกิจ และจากคู่ความสัมพันธ์นี้ก่อให้เกิดคู่ของการไร้ความสามารถทางเศรษฐกิจกับแพศยาขึ้นมา ซึ่งความสัมพันธ์ของคุณสมบัติทั้ง 4 ข้างต้นจะผสมผสานและประกอบร่างเป็นตัวละครต่าง ๆ ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ตามสี่เหลี่ยมสัญศาสตร์ในนวนิยายชายแพศยา

แผนผังข้างต้นจะเห็นได้ว่าคุณสมบัติหลักประการสำคัญ คือ ความสามารถทางเศรษฐกิจและความไม่แพศยานั้นยึดโยงอยู่กับตัวละครวิมและณพงศ์ซึ่งเป็นตัวแทนของความเป็นชายที่พึงประสงค์แบบสุภาพบุรุษ อันเป็นความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับตัวละครชายแพศยา กล่าวคือ ตัวละครชายในเรื่องที่เป็นชายแบบสุภาพบุรุษอย่างวิมและณพงศ์นั้นมีคุณสมบัติหลักที่กรอบของเรื่องให้การยอมรับ ส่วนตัวละครชายที่อยู่ในขอบข่ายของความแพศยาอย่าง ภูเมฆ ภาคิน ทัชชา และภูมิใจกลับ

บกพร่องหรือขาดคุณสมบัติประการหลักของเรื่องอันเป็นนิยามคุณค่าสูงสุดไม่ว่าจะเป็นความสามารถทางเศรษฐกิจและการไม่แพศยา ดังนั้น ความสามารถทางเศรษฐกิจและความไม่แพศยาจึงเป็นคุณสมบัติประการสำคัญของความเป็นชายที่นวนิยายเรื่องนี้สมาทานความหมายไว้ นวนิยายเรื่องนี้จึงมีแนวโน้มที่จะสมาทานความเป็นสุภาพบุรุษตามแบบสมัยรัชกาลที่ 6 มากกว่าแบบศรีบูรพา อันเนื่องมาจากการให้คุณค่าต่อฐานะทางสังคมของตัวละครวิมและณพงษ์ในระดับสูงหรือเป็นชนชั้นนำในสังคม แล้วผลักให้ตัวละครที่มีฐานะทางสังคมต่ำหรือไม่มีความสามารถทางเศรษฐกิจไม่ถูกยอมรับว่าเป็นสุภาพบุรุษ ซึ่งสะท้อนผ่านตัวละครทัชชาและภูมิใจเพราะหลังจากที่ร้านเชชาของเขาถูกปิดทำให้เขาไร้ความสามารถทางเศรษฐกิจแล้วหวังจะมาเกาะเพชรร้อยด้วยการใช้ความแพศยา ส่วนภูมิใจหลังจากเลิกรากับเพชรร้อย เขาไม่สามารถดูแลกิจการของตัวเองให้รุ่งเรืองได้ ประกอบกับยายของเขายกมรดกถวายให้กับวัดจึงทำให้เขามีสถานะทางสังคมที่ตกต่ำ

อย่างไรก็ตาม การมีฐานะทางสังคมสูงก็ไม่ยืนยันถึงความเป็นสุภาพบุรุษได้หากยังมีพฤติกรรมที่แพศยาอยู่ อย่างตัวละครภาคินกับภูเมฆ ภาคินเป็นผู้บริหารบริษัท พลีสโปรดักส์ จำกัด *"...ต้องยอมรับความจริงว่าเงินทองไหลมาเทมาได้ก็ต้องอาศัยความทุ่มเทกับงาน ถ้ายืดเวลาจากวันละยี่สิบสี่ชั่วโมงเป็นสี่สิบแปดชั่วโมงได้ภาคินก็คงทำไปนานแล้ว ไม่ว่าจะแลกด้วยเงินกี่สิบล้านก็ยอม"* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 3) ส่วนภูเมฆก็เป็นผู้บริหารสถาบันพัฒนานโยบายเศรษฐกิจอาเซียน "ภูเมฆมีคำว่า ดร. นำหน้า ความรู้สูงบวกประสบการณ์ในหลายประเทศนี่เองที่เปลี่ยนภูเมฆจากหนุ่มจืด ๆ แสนธรรมดามาเป็นชายที่สง่างามและเจนสมาคม" (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 45) แม้ว่าทั้งคู่มีความสามารถทางเศรษฐกิจแต่ก็แพศยา ลักษณะเช่นนี้เป็นตัวแยกให้เห็นความต่างระหว่างชายแพศยาที่มีสถานะทางสังคมสูงกับชายแพศยาที่มีสถานะทางสังคมต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าผู้ชายระดับใดก็เป็นชายแพศยาได้ หากแต่ชายที่เป็นสุภาพบุรุษได้นั้นจะต้องมีความสามารถทางเศรษฐกิจและฐานะทางสังคมสูงเท่านั้น กล่าวได้ว่าการเป็นสุภาพบุรุษนอกจากจะมีพฤติกรรมที่ไม่แพศยาแล้วยังต้องมีสถานะทางสังคมสูงซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึงความสามารถทางเศรษฐกิจ จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไปไม่ได้ ส่วนตัวละครหญิงไม่แพศยาและไม่มีความสามารถทางเศรษฐกิจจะต้องพึ่งพิงความสามารถของผู้ชายซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดต่อไป

ความแพศยากับวิกฤตความเป็นชาย

เมื่อความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษกลายเป็นความเป็นชายอำนาจนำและได้รับการเชิดชูคุณค่าไว้เหนือกว่าชายแพศยาจึงทำให้ความเป็นแพศยาภายใต้กรอบของเรื่องนี้ไม่มีที่ยืน ผู้ชายที่อยู่ในข่ายของความแพศยาจึงพยายามเปลี่ยนตัวเองเพื่อก้าวไปสู่การเป็นสุภาพบุรุษผ่านการแสดงตามบทบาทความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษ จูดิธ บัตเลอร์ (Judith Butler) (อ้างถึงใน ไทวิกา อิงสันเทียะ, 2555, หน้า 49) กล่าวว่าบทบาทตามเพศสถานะเป็นการแสดงอย่างหนึ่ง (gender performativity) ที่ทำให้อัตลักษณ์เกิดขึ้นผ่าน

การกระทำมากกว่าที่จะเป็นการแสดงออกถึงสิ่งที่มีอยู่ ซึ่งจะแสดงออกมาผ่านรูปแบบพฤติกรรม กิริยาท่าทาง การแสดงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงการแต่งกาย ฯลฯ ดังนั้น พฤติกรรมแพศยาจึงเป็นความพยายามต่อสู้กับวิกฤตที่ตนถูกท้าทาย กล่าวคือ เมื่อความเป็นสุภาพบุรุษถูกให้คุณค่าและเป็นความคาดหวังของสังคม ชายแพศยาที่ไม่มีความเป็นสุภาพบุรุษต่างก็พยายามแสดงความเป็นสุภาพบุรุษออกมา ซึ่งวิธีการที่เหล่าผู้ชายใช้ก็คือการสร้างอัตลักษณ์ของสุภาพบุรุษผ่านการใช้คำพูดเล่าเรื่อง ทั้งนี้ สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2552, หน้า 121) กล่าวว่าเรื่องเล่าแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์และการควบคุมของผู้เล่า เรื่องเล่าพยายามแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้เล่าที่จะตีความสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตัวเอง สารในเรื่องเล่าจึงมีจุดหมายซ่อนเร้นอยู่ ตัวละครชายแพศยาพยายามที่จะใช้เรื่องเล่าเพื่อให้ตนได้รับในสิ่งที่ขาดแล้วเข้าใกล้กับนิยามความหมายของความเป็นชายอำนาจนำที่สุด ภูเมฆและภาคินมีความสามารถทางเศรษฐกิจแล้วแต่มีพฤติกรรมแพศยาจึงใช้สร้างเรื่องเล่าปกปิดความแพศยานั้นไว้เพื่อให้ตัวเองเป็นสุภาพบุรุษ ทัชชาและภูมิใจขาดความสามารถทางเศรษฐกิจและยังมีพฤติกรรมแพศยา พวกเขาจึงพยายามสร้างเรื่องเล่าปกปิดความแพศยาแล้วจึงใช้เรื่องเล่านั้นหลอกล่อผู้หญิงเพื่อให้ตัวเองเข้าถึงความสามารถทางเศรษฐกิจ

ตัวละครชายแพศยามีการใช้เรื่องเล่าสร้างอัตลักษณ์สุภาพบุรุษแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการเล่าถึงความอบอุ่นในครอบครัวของภาคิน เขารักเดียวใจเดียวและซื่อสัตย์ต่ออรยานีผู้เป็นภรรยาทั้งที่ปกปิดความจริงว่าเขาแอบมีผู้หญิงอื่นลับหลัง ที่สำคัญเรื่องเล่าและคารมของเขานี่เองที่ทำให้อรยานีหลงจนยอมลาออกจากมหาวิทยาลัยมาแต่งงานด้วย หรือการที่ภูเมฆพยายามสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชายที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานและครอบครัว เขาอ้างกับอรยานีว่าเป็นชายโสดที่รอทำเรื่องหย่ากับภรรยาเพราะกลัวลูกเสียใจเพราะรับไม่ได้ที่พ่อแม่ต้องแยกทางกัน หรือการที่ภูมิใจพยายามกลับมาขอคืนดีกับเพชรร้อยเพื่อหวังยกระดับสถานะทางสังคมตนขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับมรดกจากผู้เป็นยาย โดยภูมิใจแสดงความเป็นชายสุภาพบุรุษผ่านการเสียสละและน้อมรับผิดผ่านการอ้างว่าเรื่องราวทั้งหมดเขาเป็นผู้ก่อและทำให้เพชรร้อยเสียใจ เช่นเดียวกับที่ ทัชชาพยายามเล่าเรื่องราวสร้างอัตลักษณ์ความเป็นสุภาพบุรุษผ่านเรื่องเล่าการหลอกลวงชาติกำเนิดและหลอกล่อให้เพชรร้อยหลงด้วยคารม แต่ครั้นพอถูกจับได้เขาจึงใช้วิธีการเล่าเรื่องเพื่อสร้างความเห็นใจอันเป็นการสร้างความชอบธรรมว่าเขาได้เป็นบุตรบุญธรรมผู้ดีเก่าอย่างถูกต้องโปร่งใส *“แกก็รับผมเป็นลูกบุญธรรม แกเต็มใจให้ผมใช้นามสกุลแกเพราะแกไม่มีลูก แกให้อะไรผมไม่ได้นอกจากนามสกุล”* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 224-225) การเล่าเรื่องตัวเองของภูมิใจกับทัชชาต่างกับวิธีการที่ภูเมฆและภาคินใช้ กล่าวคือ ภูมิใจและทัชชาเล่าเรื่องเพื่อจะเกาะเพชรร้อยเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจ ส่วนภูเมฆกับภาคินเล่าเพื่อหวังได้ตัวอรยานี กล่าวได้ว่าบรรดาผู้ชายที่อยู่ในข่ายความแพศยาพยายามต่อสู้กับวิกฤตความเป็นชายผ่านการแสดงให้ตนเองเข้าไปอยู่ในนิยามของการเป็นสุภาพบุรุษ ทัชชาและภูมิใจพยายามเป็นสุภาพบุรุษเพื่อที่จะมีฐานะทางสังคม ภาคินและภูเมฆพยายามเป็นสุภาพบุรุษเพียงหวังได้ตัวและปกปิดด้านลบของตัวเอง แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จเพราะความพยายามในการแสดงเป็นสุภาพบุรุษดังกล่าวนั้นเป็น

ส่วนหนึ่งของความแพศยา กล่าวคือ เรื่องเล่าทั้งหมดนั้นเป็นการหลอกลวง ใช้เล่ห์เหลี่ยมแพรวพราวปอกลอก ซึ่งยังผลกระทบต่อความทุกข์ใจของผู้หญิง ขัดกับนิยามการเป็นสุภาพบุรุษที่ต้องให้เกียรติและซื่อสัตย์ ดังนั้น ผู้ชายที่อยู่นอกเหนือปริมณฑลนี้จึงถูกลดทอนคุณค่าลงผ่านการผลักให้กลายเป็นอื่นที่มีจุดจบที่ความตายซึ่งสื่อนัยสำคัญประการหนึ่งว่าสังคมหรืออย่างน้อยก็ในบริบทของเรื่องนี้ไม่เปิดโอกาสให้ความแพศยาโลดแล่นอยู่ได้

ทั้งนี้ การตายของบรรดาชายแพศยาในนวนิยายเรื่องนี้ถือว่ามีความน่าสนใจไม่น้อย เพราะล้วนแล้วแต่เสียชีวิตจากพฤติกรรมแพศยาทั้งสิ้น เริ่มต้นจากการเสียชีวิตของภาคินจากการสำส่อนจนติดโรคร้าย ส่วนภูเมฆหลังจากเขาหลอกอรยานีสำเร็จแล้วนั้น เขาก็ไปมีหญิงคนใหม่แล้วถูกแอบถ่ายรูปลับสัมพันธ์สวาทจนเป็นเรื่องอื้อฉาวเป็นเหตุให้ถูกไล่ออกจากงาน เขาจึงกดดันและเครียดจนเส้นเลือดในสมองแตกในที่สุด ทัชชาก็เป็นอีกตัวละครแพศยาที่เสียชีวิตเพราะพฤติกรรมแพศยาเช่นเดียวกัน แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือทัชชาทะเลาะกับเพชรร้อยกันขั้นรุนแรงและเหตุการณ์ดังกล่าวยุติลงที่ปลายกระบอกปืนของณพงศ์เข้าปลิดชีพทัชชาในที่สุด นัยหนึ่งจึงสะท้อนให้เห็นถึงการปะทะกันของความเป็นชายอำนาจนำกับความเป็นชายแพศยาที่สุดท้ายชายแพศยาก็ปราชัยให้แก่ความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษ การตายของทัชชาจึงเป็นมิติเชิงสัญลักษณ์ว่าความเป็นชายแพศยาถูกควบคุมและพ่ายแพ้ให้กับความเป็นชายอำนาจนำ อาจกล่าวได้ว่าการตายของชายแพศยาในเรื่องจึงเป็นการปิดพื้นที่ไม่ยอมรับและลดคุณค่าความเป็นชายแบบดังกล่าวออกจากสังคมในที่สุด

แต่อย่างไรก็ตามความน่าสนใจอีกประการคือภูมิใจหนึ่งในชายแพศยาเพียงคนเดียวที่ไม่เสียชีวิต พฤติกรรมที่ทำให้ภูมิใจเข้าข่ายความแพศยาก็คือไม่ซื่อสัตย์ต่อหญิงคนรัก ประเด็นนี้จึงแสดงถึงความย้อนแย้งของการยอมรับความเป็นชายในนวนิยายเรื่องนี้ กล่าวคือ ความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษเท่านั้นที่ถูกยอมรับ แต่การที่ภูมิใจละเมิดการเป็นสุภาพบุรุษผ่านความเจ้าชู้กลับไม่ถูกตีตราและกำจัดออกเหมือนผู้ชายแพศยาคนอื่นดังที่กล่าวมา สะท้อนนัยของการยอมรับว่าผู้ชายมีอิสระทางเพศวิถี การละเมิดการเป็นสุภาพบุรุษของภูมิใจจึงเป็นเรื่องที่ยอมรับได้และไม่รุนแรงถึงขั้นที่จะต้องกำจัดออก เช่นเดียวกับวิมตัวละครที่จัดว่าเป็นชายแบบสุภาพบุรุษ ในนวนิยายเรื่องนี้นำเสนอว่าเขาผ่านการแต่งงานมาแล้ว 3 ครั้ง คนแรกถูกคลุมถุงชน แต่ฝ่ายภรรยาเกิดประสบปัญหาธุรกิจทำให้วิมต้องเอาเงินไปช่วยพยุงจนเกือบจะหมดตัวจึงเป็นเหตุให้หย่าขาดกันไป คนที่สองวิมเป็นคนเลือกเองแต่เมื่อภรรยาได้เลื่อนตำแหน่งต้องไปทำงานต่างประเทศ วิมไม่สามารถติดตามไปได้เลยต้องแยกทางกันในที่สุด ส่วนคนสุดท้ายเป็นคนที่จิตใจอ่อนแอ ขี้หึงขี้ระแวงจนเป็นโรคซึมเศร้าเพราะคิดมากกลัวว่าวิมจะนอกใจจึงประท้วงสามีโดยการฆ่าตัวตาย และสุดท้ายก็ไม่อาจอยู่ด้วยกันได้ ซึ่งตัวเขามองว่า *"ทั้งสามครั้งมันไม่ใช่ความผิดของผมเลยจนครั้งเดียว มันเป็นความซวย โคตรซวยของผู้ชาย มันเรื่องช่วยไม่ได้ทั้งนั้น..."* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 87) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความเป็นชายจะต้องยึดโยงอยู่กับเรื่องทางเพศด้วยจึงจะเป็นที่ยอมรับ นัยหนึ่งนวนิยายเรื่องนี้จึงยังผลิตซ้ำ

วาทกรรมเพศวิถีของผู้ชายที่ไร้การควบคุม พร้อมกับการให้คุณค่ากับการเป็นสุภาพบุรุษซึ่งดูเหมือนว่าผู้ชายจะต้องแสดงบทบาททางเพศและการเป็นสุภาพบุรุษในเวลาเดียวกัน

ผู้หญิงในฐานะพื้นที่ปฏิบัติการความเป็นชาย

มิติทางอำนาจภายในพหุความเป็นชายในนวนิยายเรื่องนี้คือการช่วงชิงปฏิบัติการอำนาจผ่านเรือนร่างตัวละครหญิง บทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยาย “ชายแพศยา” ไม่ว่าจะเป็นอรยานี เพชรร้อย และพลอยรุ้ง ต่างก็อยู่ในฐานะของการเป็นพื้นที่รองรับปฏิบัติการของความเป็นชาย (women-as-object) ไม่ว่าจะเป็นสุภาพบุรุษหรือชายแพศยาก็ล้วนแล้วแต่ยังผลมาสู่ตัวละครหญิงทั้งสิ้น กล่าวคือ ผู้หญิงในเรื่องต้องตกเป็นรองทางอำนาจของทั้งชายแพศยาและสุภาพบุรุษ โดยที่ชายแพศยาเข้ามาย่ำยีเอาเปรียบผู้หญิง หากแต่สุภาพบุรุษเข้ามาปลดปล่อยผู้หญิงให้เป็นอิสระจากชายแพศยา ทว่า ผู้หญิงในเรื่องก็ไม่ได้เป็นอิสระอย่างแท้จริงเพราะต้องพึ่งพิงและสยบยอมให้กับความเป็นสุภาพบุรุษแทน เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศสถานะที่เปลี่ยนจากอำนาจการกดขี่ใช้กำลังเอาเปรียบมาเป็นการใช้อำนาจปกป้องดูแล โดยกลบเกลื่อนให้กลายเป็นความรักและเสียสละของผู้ชายซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงจะต้องพึ่งพาผู้ชายในการดำเนินชีวิต

อรยานีเป็นภาพแทนของผู้หญิงที่เป็นพื้นที่รองรับกับความเป็นชายแพศยาและความเป็นสุภาพบุรุษ เธอต้องพึ่งพิงผู้ชายสอดคล้องกับความหมายในสี่เหลี่ยมสัญศาสตร์ดังกล่าวไปตอนต้นที่นิยามตัวละครหญิงอยู่กับการประพฤติตนไม่แพศยาและการไร้ความสามารถทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้เธอต้องยึดโยงกับพื้นที่ในบ้านและความเป็นแม่ ไม่สามารถออกมาทำงานหาเงินเองได้ ดังที่ภาคินบอกอรยานีว่า *“เธอเลี้ยงลูกดีกว่า ถ้าขืนมาช่วยงานอีกคนบ้านมันจะเละเทะหมด ไม่มีใครดูแล ลูกเราก็เหมือนกัน ต้องการแม่มากกว่าผู้ช่วยพ่อ”* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 22) หลังจากนั้นก็ต้องถูกหลอกจากเล่ห์เหลี่ยมของชายแพศยาครั้งแล้วครั้งเล่าจากภาคินและภูเมฆ สุดท้ายแม้ว่าวิมจะช่วยให้เธอหลุดพ้นจากความแพศยาของภูเมฆ แต่เรื่องราวจึงจบลงที่ความสัมพันธ์ที่ยากแก่การนิยาม *“เรื่องของเธอกับวิมเดินทางมาถึงจุดที่อรยานีเห็นว่าลงตัว เขากับเธออยู่กันเหมือนพ่อบ้านแม่บ้าน พร้อมด้วยลูกสาวลูกเขยและหลานตัวน้อย เป็นบ้านที่อบอุ่นเต็มไปด้วยความรักและห่วงใยซึ่งกันและกัน”* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 592) เพียงแต่แยกห้องกันอยู่ และต่างคนต่างมีชีวิตเป็นอิสระ นับว่าคล้ายกับเป็นความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาที่ไร้เรื่องเพศเชิงโลกีย์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงอาจอนุมานได้ว่าการที่กรอบของเรื่องไม่อนุญาตให้อรยานีรับรักกับวิมก็เพราะว่าตัวเธอไม่ใช่สาวบริสุทธิ์อีกต่อไปแล้ว เธอผ่านผู้ชายมาแล้วถึงสองคน ถ้าเธอได้ลงเอยกับวิมก็เท่ากับว่าวิมได้ใช้ภรรยาต่อจากชายผู้แพศยา เป็นการเสียเกียรติเชิงชายเป็นอย่างมาก และการให้วิมอยู่ในสถานะเช่นนี้ก็เป็นการตอกย้ำถึงความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษในตัวเขาได้เป็นอย่างดีเสียสละมอบความรักความห่วงใยแบบไม่ครอบครองให้กับอรยานี

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งนวนิยายได้สร้างตัวละครหญิงให้มีลักษณะบุคลิกและนิสัยแตกต่างกัน อรยานีกับเพชรร้อยเป็นหญิงที่มีลักษณะนิสัยเรียบร้อย อ่อนหวานตามขนบกุลสตรี ส่วนพลอยรุ้ง

เป็นผู้หญิงที่หัวสมัยใหม่ มีบุคลิกแบบผู้ชาย ซึ่งผู้หญิงแบบอรยานีและเพชรร้อยเป็นผู้หญิงที่ถูกพฤติกรรมความแพศยาทำร้าย แต่พลอยรุ้งเป็นคนเดียวที่รอดพ้น ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมความเป็นหญิงแบบใหม่ว่าผู้หญิงที่ทันสมัย ทันคน และกล้าได้กล้าเสียจะไม่ตกเป็นเหยื่อของความแพศยาของผู้ชายดังเช่นที่ผู้หญิงตามขนบกุลสตรีอย่างอรยานีและเพชรร้อยเป็น แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมเก่งเกินชายของพลอยรุ้งก็ไม่ถูกยอมรับเพราะกำลังเข้าไปรุกล้ำความเป็นชายในพื้นที่ความสามารถทางเศรษฐกิจ ดังเหตุการณ์ที่พลอยรุ้งยืนกรานที่จะบริหารบริษัทพลีสโปรดักส์ต่อจากภาคิน ทำให้วิมผู้เป็นอาไม่พอใจและมองว่าไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง เพราะว่า *“เขาไม่ชอบผู้หญิงแข็ง ท่าทางกระโดกกระเดกเหมือนผู้ชาย ไม่ชอบผู้หญิงเถียงคำไม่ตกฟากด้วยสำนวนกวนประสาท ไม่ชอบผู้หญิงที่ไม่รู้จักชงกาแฟ หาของว่าง หรือแย่กว่านี้คือไม่ชอบทำกับข้าวให้ผู้ชายกิน ไม่ชอบอะไรอีกหลายอย่างที่รวมอยู่ในคำว่า ‘ผู้หญิงเขาไม่ทำกัน’* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 17) หากวิเคราะห์การต่อต้านของวิมก็จะพบว่าแท้จริงแล้วเขาหวั่นเกรงว่าความสามารถทางเศรษฐกิจที่ความเป็นชายสมาทานไว้อยู่กำลังถูกสั่นคลอนและอาจถูกล่วงล้ำโดยผู้หญิงได้ สุดท้ายนวนิยายก็เลือกให้พลอยรุ้งประสบปัญหาทางธุรกิจและต้องพึ่งพาณพงศ์ในที่สุด *“พ่อไม่มีลูกชาย เลยฝึกหนูแทนลูกชายค่ะ พลอยรุ้งตอบอย่างเปิดเผย แต่โรงงานมันหนักไปสำหรับผู้หญิง หนูขายหุ้นให้ณพงศ์ จับมือทำสัญญาผลิตโปรดักส์ตัวเดิม หนูว่าหนูคิดถูกแล้ว ได้เงินก้อนใหญ่มาจับสินค้าใหม่ ๆ ทำการตลาดอย่างเดียวแทน แบบนี้คล่องตัวกว่า”* (ว.วินิจฉัยกุล, 2560, หน้า 391) ท้ายที่สุดผู้หญิงก็ยังต้องไร้ความสามารถทางเศรษฐกิจและต้องพึ่งพาผู้ชาย ความสามารถทางเศรษฐกิจยังคงปักหลักอยู่กับความเป็นชายอย่างแข็งแกร่ง การผลักให้พลอยรุ้งไปทำการตลาดเพียงอย่างเดียวสื่อให้เห็นว่างานบริหารไม่เหมาะกับผู้หญิง อาจกล่าวได้ว่านวนิยายเรื่องนี้ต้องการสร้างภาพของผู้หญิงยุคใหม่ที่เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ชาย ให้คุณค่ากับผู้หญิงที่ทำงานเก่ง แต่ท้ายที่สุดก็ยังต้องเป็นผู้หญิงที่ตกอยู่ภายใต้การพึ่งพาของผู้ชายอยู่ดี ดังเช่นพลอยรุ้งที่ต้องทำหน้าที่ภรรยาของณพงศ์ เป็นแม่ให้กำเนิดลูกและยังต้องออกไปทำงานนอกบ้าน

บทสรุป

“ชายแพศยา” ของ ว.วินิจฉัยกุล ไม่ได้นำเสนอแต่ความเป็นชายแพศยาเพียงแบบเดียวเท่านั้น หากนำเสนอให้เห็นถึงพหุความหลากหลายและมิติทางอำนาจของความเป็นชายระหว่างชายแพศยากับสุภาพบุรุษ โดยที่ความแพศยาถูกสร้างขึ้นมาให้อยู่ในฐานะความเป็นชายที่ด้อยกว่าสุภาพบุรุษซึ่งถูกให้คุณค่าเป็นชายอำนาจ นวนิยายเรื่องนี้จึงแสดงให้เห็นถึงพหุความเป็นชายซึ่งแสดงให้เห็นความหลากหลายของความเป็นชายที่ต่างก็ปฏิสัมพันธ์กันบนความสัมพันธ์เชิงอำนาจอันเป็นกลไกที่ไม่หยุดนิ่งตายตัว หากแต่มีการช่วงชิงและขับเคี่ยวกันอยู่ตลอดเพื่อการเป็นชายอำนาจนำ และนำมาซึ่งคุณค่าและอำนาจที่มีเหนือความเป็นชายแบบอื่น ๆ จนทำให้กลายเป็นคุณค่าหลักของความเป็นชายที่ผู้ชายต่างโหยหาอยากจะเป็น จึงทำให้ผู้ชายที่ไม่อยู่ในขอบเขตนิยามอำนาจนำดังกล่าวพยายามทำให้ตัวเองเข้าใกล้คุณค่าเหล่านั้นเพื่อ

สวมใส่ความเป็นชายอำนาจนำ ดังเช่นในนวนิยายที่ตัวละครภาคิน ภูเมฆ ทัชชา และภูมิใจ พยายามกระทำตนให้เข้าใกล้กับความเป็นสุภาพบุรุษ ซึ่งวิธีการและความพยายามเหล่านั้นกลับถูกมองว่าเป็นความแพศยา เช่น การปอกลอก เล่ห์เหลี่ยมแพรวพราว การหลอกลวงชาติกำเนิด การดำเนินธุรกิจผิดกฎหมาย เป็นต้น นัยหนึ่งจึงอาจกล่าวได้ว่าความแพศยาเป็นผลมาจากวิกฤตความเป็นชายที่ถูกสังคมคาดหวังให้ผู้ชายต้องมีสถานะทางเศรษฐกิจดี มีชาติกำเนิดดี และจะต้องมีพฤติกรรมอยู่ในกรอบการเป็นสุภาพบุรุษ ผู้ชายที่ไม่อยู่ในขอบข่ายเหล่านี้จึงดิ้นรนต่อสู้ให้ได้มาซึ่งนิยามดังกล่าว แต่สุดท้ายก็กระทำไม่สำเร็จเพราะกรอบของนวนิยายเรื่องนี้ไม่เปิดโอกาสให้พฤติกรรมเหล่านี้มีที่ยืนและจัดให้เป็นอื่นจากความเป็นชายอำนาจนำ

อนึ่ง รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2560, หน้า 46) มองว่าการที่นวนิยายเรื่องนี้เป็นความพยายามลบวาทกรรม “หญิงแพศยา” และพยายามกู้ชื่อให้เพศหญิงที่ถูกประณามด้วยคำ ๆ นี้มาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ โดยการผลักให้ผู้ชายเป็นฝ่ายถูกประณามบ้าง กล่าวอีกนัยก็คือเป็นการขยายความหมายของการประณามที่ก้าวข้ามกรอบความเป็นเพศ แต่ที่สุดแล้วผู้เขียนบทความมองว่าสถานะของผู้หญิงในนวนิยายเรื่องนี้ก็ยังตกเป็นรอง เพราะความเป็นชายในเรื่องอันได้แก่ความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษและชายแพศยานั้นต่างก็โลดแล่นและแสดงออกผ่านตัวละครหญิง กล่าวคือ พฤติกรรมแพศยาของเหล่าบรรดาผู้ชายในเรื่องจะเกิดเป็นความแพศยาขึ้นได้นั้นไม่ได้ยังผลกับผู้ชายด้วยกันแต่มากระทบกับผู้หญิง เช่น พฤติกรรมสำส่อนมากรักเป็นพฤติกรรมที่ผู้ชายกระทำกับฝ่ายหญิงและก็ทำให้ผู้หญิงทุกข์ระทมขมใจกับพฤติกรรมนี้เช่นกัน หรือการใช้ความรุนแรงที่ผู้ชายเป็นผู้กระทำก็ตกอยู่กับผู้หญิงในฐานะผู้ถูกกระทำ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการเป็นผู้กระทำและผู้ถูกกระทำของสภาวการณ์นี้สะท้อนถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย โดยที่ผู้ชายเป็นฝ่ายแสดงอำนาจกดขี่ครอบงำให้ผู้หญิงต้องรับบทบาทไปตามการกระทำของฝ่ายชายในฐานะของผู้ด้อยอำนาจอย่างยากที่จะขัดขืน เช่นเดียวกับความเป็นสุภาพบุรุษจะแสดงออกถึงความเสียสละ การให้เกียรติ และความสุภาพก็ล้วนยังผลกับผู้หญิง ความเป็นชายในเรื่องอันได้แก่ความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษและชายแพศยานั้นต่างก็โลดแล่นและแสดงออกผ่านตัวละครหญิง ดังนั้น ผู้หญิงในเรื่องนี้จึงเป็นทั้งพื้นที่ให้ผู้ชายควบคุมครอบครอง และประลองความเป็นชาย

นวนิยายเรื่องนี้แม้จะมีชื่อว่า “*ชายแพศยา*” แต่กลับให้คุณค่ากับความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษมากกว่าจะกู้ชื่อให้กับเพศหญิง ชายแพศยาเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่เข้ามาเน้นย้ำเปรียบต่างให้เห็นถึงคุณค่าความเป็นสุภาพบุรุษ นวนิยายเรื่อง “ชายแพศยา” จึงยึดโยงและให้คุณค่าอยู่กับการเชิดชูความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษเป็นที่สุดของความเป็นชายอำนาจนำซึ่งท้ายที่สุดมีอำนาจเหนือความเป็นชายแพศยาและความเป็นหญิง นวนิยายเรื่องนี้จึงผลิตซ้ำมายาคติทางสังคมเกี่ยวกับความเป็นชายในสังคมไทยว่าความเป็นชายที่ถูกยอมรับและให้คุณค่าเป็นชายอำนาจนำ คือ ความเป็นชายแบบสุภาพบุรุษที่สุภาพให้เกียรติผู้หญิง ไม่หวังผลประโยชน์ รักเดียวใจเดียว และมีความสามารถทางเศรษฐกิจเป็นที่พึ่งให้กับผู้หญิงได้ ส่วนชายที่อยู่นอกเหนือจากนิยามเหล่านี้จะไม่ถูกยอมรับจนยากที่จะหาที่ยืนได้ในสังคมดังชะตากรรมที่

เกิดกับบรรดาชายแพศยาในตัวบทนวนิยาย การศึกษาพหุความเป็นชายจึงทำให้เกิดความตระหนักว่าเราไม่ควรเหมารวมความเป็นชายให้เป็นหนึ่งเดียว หากแต่ในความเป็นชายยังมีความหลากหลายและมิติทางอำนาจที่ขับเคี่ยวกันอยู่ ด้วยเหตุนี้มิติความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศสถานะในกรอบขนบนิยมรักต่างเพศ (heteronormativity) จึงไม่ใช่เรื่องของความเป็นหญิงกับความเป็นชายเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องภายในระหว่างความเป็นชายด้วยกันอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

ไทวิกา อิงสันเทียะ. (2555). ***บริโภคนิยมและวิกฤตความเป็นชายในนวนิยายอเมริกันร่วมสมัย*** (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพพร ประชากุล. (2552). ***ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 2 ว่าด้วยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์***. กรุงเทพฯ: อ่าน.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). ***พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554***. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2560). ชายแพศยา นวนิยายที่ลบมายาคติของวาทกรรมประณามผู้หญิง. ***ออลแม็กกาซีน***, 11(11), 46-47.

ว.วินิจฉัยกุล. (2560). ***ชายแพศยา*** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พลับลิชชิ่ง.

สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ. (2551). ***"สุภาพบุรุษ" ในพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับวรรณกรรมศรีบูรพา*** (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2559). ***ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20***. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธเนศ เวศร์ภาดา. (2560, 20 มีนาคม). ***นาง แพศยา และโสเภณี: การแปรของภาษาทางสังคมที่ขอบเขตชายกับหญิงเลือนลาง***. สืบค้นจาก https://www.facebook.com/notes/375016320345840/

Connell, R. W. (1987). *Gender and power*. Sydney: Allen & Unwin.

Connell, R. W. & Messerschmidt, J. M. (2005). Hegemonic masculinity: Rethinking the concept. *Gender & Society*, 19(6), 829-859.